БІЛІЧАК О. А.,
доктор юридичних наук, доцент
адвокат, м. Київ,
ORCID ID: 0000-0002-2377-731X

ПАВЛЕНКО М. В.,
кандидат юридичних наук,
адвокат, м. Київ
ORCID ID: 009-0002-8458-5212

УДК 343.132
DOI https://doi.org/10.32842/2078-3736/2025.5.2.76

РОЗМЕЖУВАННЯ ПРЕДМЕТУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТ.СТ. 263, 264 КПК УКРАЇНИ

У статті проаналізовано основні проблеми, що виникають при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених ст.ст. 263, 264 КПК України. Визначено, що з огляду на неоднозначні підходи до тлумачення змісту кримінального процесуального законодавства, яким встановлено порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій зі зняття інформації з електронних комунікаційних мереж та зняття інформації з електронних інформаційних систем, у практиці діяльності органів досудового розслідування виникають значні помилки, наслідком яких стають системні порушення прав осіб, що мають процесуальний статус підозрюваних та обвинувачених у кримінальних провадженнях.

Обґрунтовано, що зміст положень кримінального процесуального законодавства у частині, що визначає підстави та порядок проведення негласних слідчих (розшукових) дій зі зняття інформації з електронних комунікаційних мереж (ст. 263 КПК України) та зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК України) слід тлумачити у сукупності із положеннями Закону України «Про електронні комунікації». У зв'язку з цим зроблено висновок, що контроль електронної переписки окремих осіб, яка забезпечується засобами електронної пошти, відбувається в межах негласної слідчої (розшукової) дії, передбаченої ст. 263 КПК України.

Акцентовано увагу на тому, що чинне кримінальне процесуальне законодавство передбачає різні підходи до формування додатків до протоколів складених за результатами зняття інформації з електронних комунікаційних мереж(ст. 263 КПК України) та електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК України). Вказано на необхідність дотримання процесуальних строків при провадженні заходів із контролю та фіксації результатів електронної переписки, що відбувається в межах ст. 263 КПК України. Зроблено висновок про необхідність удосконалення правового регулювання негласних слідчих (розшукових) дій шляхом прийняття окремого міжвідомчого нормативного акту, який би деталізував положення кримінального процесуального законодавства у частині їх організації та проведення, порядку фіксації та використання одержаних результатів.

Ключові слова: *досудове розслідування, негласні слідчі (розшукові) дії, зняття інформації з електронних комунікаційних мереж, зняття інформації з електронних інформаційних систем.*

Bilichak O.A., Pavlenko M.V. Differentiating the Scope of Legal Regulation under Articles 263 and 264 of the CPC of Ukraine

This article examines the primary legal and practical challenges associated with the conduct of covert investigative (search) activities as provided for by Articles 263 and 264 of the Criminal Procedure Code (CPC) of Ukraine. It is established, that divergent interpretations of the procedural norms governing the interception of information from electronic communication networks versus electronic information systems lead to significant errors in pre-trial investigation practice. Such inconsistencies result in systemic infringements upon the fundamental rights of suspects and the accused within criminal proceedings.

It is substantiated that the provisions of the CPC of Ukraine defining the grounds and procedures for the interception of information from electronic communication networks (Art. 263) and electronic information systems (Art. 264) must be interpreted in conjunction with the Law of Ukraine "On Electronic Communications." Consequently, it is concluded that the monitoring of electronic correspondence facilitated via e-mail services falls within the ambit of the covert investigative (search) activity prescribed by Article 263 of the CPC of Ukraine.

The article highlights that current criminal procedural legislation prescribes distinct requirements for the preparation of protocol appendices based on the results of information interception under Articles 263 and 264, respectively. Furthermore, the necessity of strict adherence to procedural deadlines when monitoring and documenting electronic correspondence under Article 263 is emphasized. The authors conclude that the legal framework for covert investigative (search) activities requires enhancement through the adoption of a dedicated interagency regulatory instrument. Such an act should detail the organizational and procedural aspects of these measures, as well as the methodology for documenting and utilizing the resulting evidence.

Key words: *pre-trial investigation, covert investigative (search) activities, interception of information from electronic communication networks, interception of information from electronic information systems.*

Вступ. Кримінальний процесуальний кодекс України у главі XXI передбачає порядок проведення на досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень негласних слідчих (розшукових) дій (далі - НСРД). Застосування інструментарію НСРД створює передумови до негласного спостереження за діями осіб, що ведуть підготовку до вчинення, вчиняють або вже вчинили тяжкий або особливо тяжкий злочин. Виняток складають, лише НСРД, передбачені ч. 2 ст. 64, ст. 268 КПК України, здійснення яких допускається у кримінальних провадженнях незалежно від ступеня тяжкості вчиненого злочину.

До прийняття чинного Кримінального процесуального кодексу, проведення таких дій відбувалося в рамках оперативно-розшукової та контррозвідувальної діяльності, однак із зміною концепції досудового розслідування, набуттям НСРД статусу процесуальних засобів збирання доказів у кримінальних провадженнях, практика їх використання у доказуванні від року в рік лише зростає. Однак незважаючи на те, що від часу запровадження інституту НСРД до тексту кримінального процесуального закону пройшло вже понад 10 років, у досвіді роботи органів досудового розслідування зустрічаються непоодинокі випадки неадекватного застосування положень кримінального процесуального законодавства щодо порядку провадження окремих негласних слідчих (розшукових) дій, фіксації одержаних за ними результатів.

Науковому аналізу проблем функціонування інституту НСРД у кримінальному судочинстві України присвячена низка наукових праць, зокрема дослідженням окремих аспектів правового регулювання НСРД зі зняття інформації з електронних комунікаційних мереж та зняття інформації з електронних інформаційних систем присвячені праці В.І. Говорухи,

Л.М. Лобойка, Є.Д. Лук'янчикова, В.В. Луцика, В.Т. Кушпіта, Д.П. Письменного, В.А. Степанова, Ю.В. Шепітька, О.Г. Шило, В.Г Уварова та інших авторів. Однак з огляду на існування досвіду неоднозначного тлумачення органами досудового розслідування предмету правового регулювання НСРД, передбачених ст.ст. 263, 264 КПК України, способу фіксації отриманих за ними результатів, виникає необхідність у додатковому науковому опрацюванні цих питань. Тому **метою статті** є дослідження науково-практичних проблем розмежування предмету правового регулювання негласних слідчих (розшукових) дій, передбачених ст.ст. 263, 264 КПК України, обґрунтування вибору способів фіксації одержаних за ними результатів з метою ефективного використання їх у кримінально-процесуальному доказуванні на окремих стадіях кримінального процесу.

Основна частина. Проблеми організації та проведення НСРД, передбачених ст.ст. 263, 264 КПК України, використання отриманих за ними результатів у доказуванні перебувають у площині наукових дискусій вже від часу внесення відповідних змін до кримінального процесуального законодавства. Водночас ці проблеми мають не лише суто теоретичний характер, попри накопичений практичний досвід, суб'єкти досудового розслідування й досі застосовують неоднозначні підходи до тлумачення змісту вказаних норм, що призводить до системних порушень прав учасників кримінального процесу.

За змістом чинного КПК України, негласні слідчі (розшукові) дії є різновидом слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню. Здійснення їх у кримінальних провадженнях відбувається у виняткових випадках, неможливо коли відомості про кримінальне правопорушення і особу, яка його вчинила, отримати в інший спосіб (ч.ч. 1, 2 ст. 246 КПК України). [1, ст. 88] У тексті окремих положень КПК України й Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затвердженої спільним наказом Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України № 114/1042/516/1199/936/1687/5 від 16.11.2012р. (далі – Інструкція НСРД) закріплено систему й наведено загальну характеристику окремих негласних слідчих (розшукових) дій. [2] Оскільки відомості про факт та методи проведення НСРД становлять державну таємницю (п. 4.12.3 Зводу відомостей, що становлять державну таємницю), [3] детальна процедура їх здійснення регламентована спеціальними відомчими нормативними актами уповноважених державних органів, що мають гриф обмеження доступу.

Аналіз матеріалів кримінальних проваджень, в доказуванні по яким використовувались матеріали НСРД, дає підстави дійти висновку, що практика документування результатів зняття інформації з електронних комунікаційних мереж (ст. 263 КПК) та електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК) у кожному державному органі має свої особливості. Викладене, скоріш за все, обумовлюється змістом відомчих нормативних актів, які приймаються кожним державним органом окремо, власним досвідом, накопиченим при проведенні НСРД, наявним парком спеціальних технічних засобів. Наведені чинники формують специфічні підходи до складання протоколів НСРД і формування додатків до них. Зокрема у правозастосовній практиці існують випадки неадекватного тлумачення змісту ст.ст. 263, 264, КПК України, коли в кримінальних провадженнях в межах зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК) відбувається контроль переписки, що ведеться окремими особами через засоби електронної пошти.

У ч. 1 ст. 263 КПК України зазначається, що зняттям інформації з електронних комунікаційних мереж, які є комплексом технічних засобів електронних комунікацій та споруд, призначених для надання електронних комунікаційних послуг, є різновид втручання у приватне спілкування, що проводиться без відома осіб, які використовують засоби електронних комунікацій (телекомунікацій) для передавання інформації. Відповідно положень ч. 3 цієї ж статті КПК України, «зняття інформації з електронних комунікаційних мереж полягає у проведенні із застосуванням відповідних технічних засобів спостереження, відбору та фіксації змісту інформації, яка передається особою та має значення для досудового розслідування,

а також одержанні, перетворенні і фіксації різних видів сигналів, що передаються каналами зв'язку». [1, ст. 88] Згідно ч. 1 ст. 264 КПК України, зняття інформації з електронних інформаційних систем – це пошук, виявлення і фіксація відомостей, що містяться в електронній інформаційній системі або її частинах, доступ до електронної інформаційної системи або її частин, а також отримання таких відомостей без відома її власника, володільця або утримувача. Відповідний доступ може здійснюватися на підставі ухвали слідчого судді, якщо є відомості про наявність інформації в електронній інформаційній системі або її частині, що має значення для певного досудового розслідування.[1, ст. 88] Закон України «Про електронні комунікації» № 1089-IX 16 грудня 2020 року у ч. 2 ст. 99 до універсальних електронних комунікаційних відносить послуги широкосмугового доступу до мережі Інтернет, які забезпечують доступ споживача до різних сервісів, в тому числі, до електронної пошти, соціальних мереж та сервісів обміну повідомленнями в мережі Інтернет, голосових та відеоз'єднань. [4] За змістом ч.ч. 2,3 ст. 121 Закону України «Про електронні комунікації», зняття інформації з електронних комунікаційних мереж постачальників електронних комунікаційних послуг забезпечується єдиною системою технічних засобів, що використовується всіма уповноваженими законом органами, на умовах автономного доступу до інформації у порядку, визначеному законодавством. Постачальник електронних комунікаційних послуг та/або мереж повинен забезпечити можливість підключення технічних засобів, зазначених у частині другій цієї статті, в точці для такого доступу в електронній комунікаційній мережі, визначеній постачальником електронних комунікаційних мереж та/або послуг.[4] З аналізу наведених положень чинного законодавства випливає, що зняттям інформації з електронних комунікаційних мереж, в тому числі, є контроль та фіксація у передбачених законом випадках інформації, що передається електронною поштою, за допомогою різного виду месенджерів та соціальних мереж шляхом використання глобальної мережі Інтернет. Відповідний підхід застосовується також в Інструкції НСРД: незважаючи на те, що її положення не узгоджені з нормами Закону України «Про електронні комунікації» та КПК України у чинній редакції, зміст п. 1.11.5.1.цього нормативного акту вказує, що зняттям інформації з транспортних телекомунікаційних мереж є контроль за телефонними розмовами та іншою інформацією й сигналами, що передаються телефонним каналом зв'язку, що контролюється (SMS, MMS, факсимільний зв'язок, модемний зв'язок тощо), а зняттям інформації з електронних інформаційних систем виступатиме одержання інформації, у тому числі із застосуванням технічного обладнання, яка міститься в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютер), автоматичних системах, комп'ютерній мережі. [2] Аналогічні підходи до розмежування предмету правового регулювання НСРД визначених ст.ст. 263, 264 КПК України застосовуються і в науковій літературі. Зокрема В.В. Луцик, досліджуючи питання правового регулювання зняття інформації з електронних комунікаційних мереж через призму прийняття Закону України «Про електронні комунікації», поділяє їх на дві групи: пов'язані із контролем телефонних розмов й нешифрованої інформації, що передається телефонним каналом зв'язку, та контроль інформації, що передається мережею Інтернет. [5, с. 501] Досліджуючи питання правової регламентації організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій фахівці Українського науково-дослідного інституту спеціальної техніки та судових експертиз СБ України В.І. Говоруха та В.А. Степанов зазначали, що дослідження проблем НСРД зі зняття інформації з електронних інформаційних систем ускладняється відсутністю визначення у законодавстві поняття «електронні інформаційні системи».[6, с. 70] У зв'язку з цим автори пропонують власне бачення змісту цього поняття, зазначаючи, що «під електронною інформаційною системою слід розуміти взаємозв'язок технічних засобів (комп'ютерів, серверів, апаратно-програмних комплексів, зовнішніх накопичувачів інформації, локальних комп'ютерних мереж та/або інших технічних засобів) з інформаційними технологіями, що реалізують інформаційні процеси та призначені для збору, зберігання, пошуку, розповсюдження, передачі та надання впорядкованої інформації (даних) в електронному вигляді. В той же час, під частинами електронних інформаційних систем слід вважати бази даних, системи управління базами даних, клієнтське програмне забезпечення, доступ

до яких обмежується їх власником, володільцем або утримувачем, зокрема застосуванням системи логічного захисту». [6, с. 70] З викладеного можна зробити висновок, що негласні слідчі розшукові дії, визначені ст. 263 та 264 КПК України мають суттєві відмінності у предметі правового регулювання. Попри те, що кожна з негласних слідчих (розшукових) дій має на меті контроль, відбір та фіксацію інформації, у межах ст. 263 КПК України відбувається фіксація інформації, що передається електронною комунікаційною мережею, за ст. 264 КПК України – інформації, що обробляється та зберігається у електронній інформаційній системі або її частині.

У ч. 4 ст. 263 КПК України говориться, що проведення негласної слідчої (розшукової) дії зі зняття інформації з електронних комунікаційних мереж здійснюється за рішенням слідчого судді та може забезпечуватись спеціально уповноваженими підрозділами органів Національної поліції, Бюро економічної безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань та органів безпеки. Керівники та працівники операторів електронних комунікацій зобов'язані сприяти виконанню дій із зняття інформації з електронних комунікаційних мереж, вживати необхідних заходів щодо нерозголошення факту проведення таких дій та отриманої інформації, зберігати її в незмінному вигляді (ч. 4 ст. 263 КПК України). Тобто, здійснення зняття інформації з електронних комунікаційних мереж відбувається уповноваженими суб'єктами у тісній співпраці з операторами телекомунікацій, провайдерами інтернет-послуг, які зобов'язані надавати їм відповідний технічний доступ, впроваджуючи до свого обладнання відповідні програмно-апаратні комплекси, підключення до яких створює точку доступу до певного каналу зв'язку. Сутність негласного зняття інформації з електронних інформаційних систем полягає у одержанні безпосереднього або віддаленого доступу до засобів електронно-обчислювальної техніки, без участі третіх суб'єктів, таких як оператори зв'язку чи провайдери інтернет-послуг. Безпосередній доступ досягається через пряме підключення засобів спеціальної комп'ютерної техніки із великими ресурсами оперативної та довгочасної пам'яті, яка забезпечує повне копіювання інформації із жорсткого диску (дисків) та інших електронних носіїв інформації. Віддалений доступ при знятті інформації з електронних інформаційних систем (їх частин) досягається шляхом програмного проникнення, та полягає у впровадженні до електронної інформаційної системи спеціальних програмних продуктів, які забезпечують копіювання інформації і транспортування на віддалений комп'ютер суб'єкта-виконавця такої НСРД. Для забезпечення віддаленого доступу також застосовується метод електромагнітного перехоплення, що створює передумови перехоплення електромагнітних хвиль, випромінюваних принтером, дисплеєм та процесором на інший комп'ютер, де отримується ідентичне зображення. [6, с. 71-72; 7, с. 233-242] Цілком зрозуміло, що при проведенні НСРД зі зняття інформації з електронних комунікаційних мереж (ст. 263 КПК) та зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК) застосовуються різні методи і різні технічні засоби.

Зняття інформації з електронних комунікаційних мереж (ст. 263 КПК) та зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264 КПК) відносяться до негласних слідчих (розшукових) дій, пов'язаних із втручанням в приватне спілкування (ч. 4 ст. 258 КПК України). Згідно ч. 3 ст. 258 КПК України спілкування є приватним, якщо інформація передається чи зберігається за таких фізичних та юридичних умов, за яких учасники спілкування можуть розраховувати на захист від втручання сторонніх осіб. Разом з тим, ч. 2 ст. 264 зазначає, що не потребує дозволу слідчого судді здобуття інформації з електронних інформаційних систем або її частин, доступ до яких не обмежується її власником, володільцем чи утримувачем та не пов'язаний із подоланням системи логічного захисту. Імовірніше від усього викладене стосується інформації, оприлюдненої в мережі Інтернет, доступ до якої не обмежується власником, володільцем будь-якими засобами захисту. [8, с. 92] Якщо власник не обмежує доступ до інформації – відповідно, не відбувається і втручання в приватне спілкування. Викладений принцип застосовується і Верховним Судом, який у постанові від 21 листопада 2022 року, справа № 991/492/19, зазначає, що «таємниця виключається, якщо абонент (учасник) спілкування не бажає її зберігати і добровільно розкриває, зокрема, перед

державними органами. За таких обставин не відбувається втручання у спілкування, а відбувається фіксація добровільно розкритої інформації, яка втрачає статус таємниці й набуває статусу відкритості». [9]

Засади фіксації та збереження інформації, отриманої за допомогою технічних засобів з електронних комунікаційних мереж та в результаті зняття відомостей з електронних інформаційних систем визначає ст. 265 КПК України. Згідно змісту ч. 1 ст. 265 КПК України, зміст інформації, що передається особами через електронні комунікаційні мережі, з яких здійснюється зняття інформації, зазначається у протоколі про проведення негласних слідчих (розшукових) дій. При виявленні в інформації відомостей, що мають значення для конкретного досудового розслідування, у протоколі відтворюється відповідна частина такої інформації, після чого прокурор вживає заходів щодо збереження інформації. За змістом ч. 2 цієї ж статті, інформація, одержана внаслідок зняття відомостей з електронних інформаційних систем або її частин, фіксується на відповідному носієві особою, що здійснювала зняття у спосіб, що забезпечує обробку, збереження або передавання інформації. [1, ст. 88] З викладеного випливає, що до протоколу про результати зняття інформації з електронних комунікаційних мереж (ст. 263 КПК) вноситься зміст відповідної інформації, що підлягає використанню у доказуванні, складання протоколу НСРД за ст. 264 КПК України не потребує розшифровки одержаної інформації у його змісті, а лише перенесення її на матеріальні носії, які надалі використовуватимуться в доказуванні.

Підсумовуючи викладене варто підкреслити, що чинне законодавство не передбачає детального правового порядку проведення окремих негласних слідчих (розшукових) дій з огляду на те, що вони й не можуть підлягати глибокій регламентації, бо в основі їх здійснення лежить принцип творчого застосування методів оперативно-розшукової та контррозвідувальної діяльності. Але незалежно від способу проведення, різновиду технічних засобів, які застосовувались для здійснення конкретної негласної слідчої (розшукової) дії, вона має відбуватися в тих часових рамках, що установлені дозволом слідчого судді, якщо за законом він потрібен. Так, якщо зняття інформації з електронних комунікаційних мереж з метою контролю переписки через електронну скриньку відбулося шляхом безпосереднього підключення до кінцевого обладнання споживача, зняттю і використанню у кримінальному судочинстві підлягає не вся інформація, яка зберігається на віддаленому сервері суб'єкта надання послуг зв'язку, доступ до якої відкривається з домену електронної скриньки об'єкта зацікавленості, а лише за проміжок часу, встановлений в ухвалі слідчого судді. На жаль, ця проблема залишилася поза увагою законодавця, але вона присутня у слідчій та судовій практиці. З метою її врегулювання повинні бути внесені зміни до чинного законодавства, які не дозволятимуть неоднозначно тлумачити його зміст.

Висновки. Основною метою проведення негласних слідчих (розшукових) дій передбачених ст.ст. 263, 264 КПК України є пошук та фіксація фактичних даних, що підлягають використанню у доказуванні на досудових та судових стадіях кримінального провадження, розшук осіб, що безвісно зникли, переховуються від органів досудового розслідування та суду або ухиляються від відбування кримінального покарання. Незважаючи на те, що негласні слідчі (розшукові) дії передбачені як винятковий інструмент здобуття доказів у кримінальних провадженнях щодо тяжких та особливо тяжких злочинів, існує стійка тенденція до зростання питомої частки доказів, здобутих шляхом проведення таких НСРД у кримінальних провадженнях, що свідчить про ефективність цього інструменту, який дозволяє органам досудового розслідування оптимізувати зусилля у частині пошуку, виявлення та процесуального закріплення доказів.

НСРД, визначені ст.ст. 263, 264 КПК України, відрізняються предметом правового регулювання, однак відсутність детальної правової регламентації дозволяє правозастосувачам по різному підходити до питань їх організації та проведення. Враховуючи те, що відомості про факт та методи проведення негласних слідчих (розшукових) дій складають державну таємницю, детальну правову регламентації порядку їх здійснення доцільно забезпечити на основі типового міжвідомчого нормативного акту, що має прийти на зміну

Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затвердженої спільним наказом Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України № 114/1042/516/1199/936/1687/5 від 16.11.2012р. яка зі змінами законодавства втратила свою актуальність.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України КПК України. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР). 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88.

2. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні, затвердженої спільним наказом Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України № 114/1042/516/1199/936/1687/5 від 16.11.2012р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text

3. Наказ Центрального управління СБ України від 23.12.2020 № «Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю». Зареєстрований в Міністерстві юстиції України 14 січня 2021 р. № 52/3567. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0052-21#Text

4. Закон України «Про електронні комунікації» № 1089-IX 16 грудня 2020 року.URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1089-20#Text

5. Луцик В.В. Зняття інформації з електронних комунікаційних мереж: фокус новел. Юридичний науковий журнал 2022.. № 8. С. 500-504.

6. Говоруха В.І., Степанов В.А. Зняття інформації з електронних інформаційних систем як різновид негласних слідчих (розшукових) дій. Інформація і право.2020. № 3 (34). С. 69-74.

7. Олашин М.М., Гапяк С.С. Кримінальні процесуальні аспекти зняття інформації з електронних інформаційних систем. *Вісник* Львівського торгівельно-економічного університету. *Юридичні науки*. 2018. Вип. 7. С. 233-242.

8. Кушпіт В.П. Втручання в приватне спілкування шляхом зняття інформації з електронних інформаційних систем. Наше право. 2021.№ 4. С. 89-94.

9. Правова позиція Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду згідно з Постановою від 21 листопада 2022 року у справі № 991/492/19[2] https://zakononline.ua/court-practice/show/20557?from

Дата першого надходження рукопису до видання: 26.09.2025
Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 30.10.2025
Дата публікації: 28.11.2025